



รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๒

บทบรรณาธิการ

คำถาม จำเลยต้องคำพิพากษาให้รับโทษจำคุกและมีได้ถูกคุมขัง ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ยกคำร้องขอขยายระยะเวลาขึ้นฎีกา ต้องมาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๓๓/๒๕๖๒

แม้อุทธรณ์ของจำเลยมิใช่อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิด แต่เป็นอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาแก่จำเลยก็ตาม ก็ต้องอยู่ในบังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๘ วรรคสาม แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วในขณะที่ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาจำเลยต้องรับโทษจำคุกหรือโทษสถานหนักกว่านั้นและจำเลยไม่ได้ถูกคุมขัง จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์” ดังนั้นการที่จำเลยต้องคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับโทษจำคุกและไม่ได้ถูกคุมขังยื่นอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาขึ้นฎีกาโดยไม่ได้แสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลจึงเป็นการไม่ชอบ

คำถาม คำร้องขออนุญาตฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงคดีอาญาระบุให้ผู้พิพากษาที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง หากผู้พิพากษาดังกล่าวมีคำสั่งไม่อนุญาตแต่มีผู้พิพากษาที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์มีคำสั่งอนุญาต ดังนี้ จะฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๗๒/๒๕๖๒

ตามคำร้องของจำเลยเพียงขอให้ผู้พิพากษาสองคนที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้น คือ ม. และ ร. อนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยไม่ได้ระบุถึงผู้พิพากษาคนอื่นที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ เมื่อผู้พิพากษาทั้งสองคนที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงแล้วก็ชอบที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งไม่รับฎีกา

ของจำเลย แต่ศาลชั้นต้นกลับส่งคำร้องไปยังศาลอุทธรณ์ และ ก. ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์มีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงโดยลำพังจึงหาผลให้เข้าข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๑ อันจะส่งผลตามกฎหมายให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ไม่ เพราะมิได้ต้องด้วยความประสงค์ของจำเลยและมีได้ผ่านหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคท้าย ประกอบมาตรา ๒๕๒ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่รับฎีกาของจำเลยจึงไม่ชอบ

คำถาม ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เจ้าของรวมคนหนึ่งไปดำเนินการจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินให้แก่เจ้าของรวมคนอื่น บุคคลซึ่งรับโอนที่ดินมาจากเจ้าของรวมที่ศาลมีคำพิพากษาให้ดำเนินการจดทะเบียนแบ่งแยกต้องผูกพันตามผลของคดีดังกล่าวด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๒๖/๒๕๖๒

โจทก์เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษตามยอมในคดีแพ่งฟ้องขอให้จำเลยที่ ๑๐ โอนที่ดินที่โจทก์ทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินเฉพาะส่วนของจำเลยที่ ๑๐ ให้แก่โจทก์ สิทธิในที่ดินของจำเลยที่ ๑๐ มีอยู่ในขณะที่จะขายเป็นต้นไปเพียงใด โจทก์ย่อมได้รับโอนสิทธิของจำเลยที่ ๑๐ มาเพียงนั้น ซึ่งรวมถึงหน้าที่ของจำเลยที่ ๑๐ ในฐานะเจ้าของรวมที่ต้องจดทะเบียนแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมด้วย เมื่อจำเลยที่ ๑ ในฐานะเจ้าของรวมคนหนึ่งยื่นฟ้องให้จำเลยที่ ๑๐ จดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินตามส่วนที่เจ้าของรวมแต่ละคนครอบครองและมีการนำขึ้นแนวเขตให้รังวัดแบ่งแยกแล้วจนศาลในคดีดังกล่าวมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยที่ ๑๐ ไปดำเนินการจดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินให้แก่จำเลยที่ ๑ และเจ้าของรวมคนอื่นโดยฟังข้อเท็จจริงว่าเจ้าของรวมต่างประสงค์จะแบ่งแยกที่ดินตามส่วนสัดที่แต่ละคนครอบครอง จำเลยที่ ๑๐ ในฐานะคู่ความในคดีต้องผูกพันตามผลคำพิพากษาในคดีนั้น โจทก์ซึ่งรับโอนที่ดินส่วนของจำเลยที่ ๑๐ ย่อมอยู่ในฐานะผู้สืบสิทธิของจำเลยที่ ๑๐ ต้องผูกพันตามผลของคดีดังกล่าวเช่นเดียวกัน ข้อที่โจทก์อ้างว่าจำเลยที่ ๑๐ มิได้ตกลงยินยอมให้แบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวม เป็นข้อต่อสู้ที่จำเลยที่ ๑๐ สมควรให้การต่อสู้ในคดีดังกล่าว แต่มิได้กระทำเนื่องจากจำเลยที่ ๑๐ ขาดนัดยื่นคำให้การ ทั้งจำเลยที่ ๑ มิได้มีนิติสัมพันธ์โดยตรงกับโจทก์ จึงมิใช่หน้าที่ของจำเลยที่ ๑ ต้องขอหมายเรียกโจทก์ให้เข้ามาต่อสู้คดีแทนจำเลยที่ ๑๐ และไม่เป็นการที่จำเลยที่ ๑ ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต

โจทก์เป็นผู้สืบสิทธิในที่ดินส่วนของจำเลยที่ ๑๐ และถือเป็นผู้ความในคดีเดิม เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑๐ หยิบยกข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันมากล่าวอ้างใน คำฟ้องคดีนี้อีก ย่อมเป็นการซ้ำซ้อนกับข้อวินิจฉัยในคดีแพ่งเดิม และมีผลให้ขัดแย้งกับ กระบวนการบังคับคดีที่ได้ดำเนินไปแล้วในคดีดังกล่าว เป็นการรื้อรื้อฟ้องในประเด็นที่ศาลได้ วินิจฉัยไปแล้วคดีถึงที่สุดแล้ว จึงเป็นการฟ้องซ้ำต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๑๔๘

คำถาม คดีฟ้องขับไล่ออกจากอสังหาริมทรัพย์ จำเลยให้การว่าที่ดินพิพาทเป็นของ จำเลยได้รับการยกให้และส่งมอบการครอบครองจากมารดา เป็นคดีมีทุนทรัพย์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๙๑๘/๒๕๖๒ โจทก์ฟ้องขับไล่จำเลยให้ออกไปจากที่ดินพิพาท ห้ามจำเลยยุ่งเกี่ยวกับที่ดินพิพาท ให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและเรียกค่าเสียหายโดยอ้างว่า โจทก์เป็นผู้มีสิทธิครอบครอง จำเลยให้การว่า ที่ดินพิพาทเป็นของจำเลยโดยได้รับการยกให้ และส่งมอบการครอบครองจากมารดา อันเป็นการกล่าวแก้ข้อพิพาทว่าที่ดินพิพาทเป็นของตน จึงเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อยทุกข้ออันอาจคำนวณเป็นราคาค่าเงินได้หรือเป็นคดีมีทุนทรัพย์ โดยถือทุนทรัพย์เท่ากับราคาที่ดินพิพาทซึ่งโจทก์ประเมินราคาที่ดินพิพาทตามคำสั่งศาลอุทธรณ์ ภาค ๑ เป็นเงิน ๓๔,๔๐๐ บาท ราคาศูนย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในช่วงอุทธรณ์ ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง

ศาลชั้นต้นพิจารณาคดีโดยมิได้กำหนดว่าคดีของโจทก์เป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดปล่อย ทุกข้ออันอาจคำนวณเป็นราคาค่าเงินได้หรือเป็นคดีมีทุนทรัพย์และเรียกให้โจทก์เสียค่าขึ้นศาลเพิ่ม ตามราคาที่ดินพิพาทจนกระทั่งมีคำพิพากษาและมีคำสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ขึ้นมา ล้วนแต่ เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผิดหลง ทำให้โจทก์เข้าใจผิดว่าเป็นกระบวนการพิจารณาที่ชอบ และโจทก์สามารถอุทธรณ์ได้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลฎีกาเห็นควรให้โอกาส แก่โจทก์ในการดำเนินการขอให้รับรองอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือให้ได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์เป็น หนังสือตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง และให้ศาลชั้นต้น พิจารณามีคำสั่งเกี่ยวกับอุทธรณ์ของโจทก์ต่อไป

คำถาม คดีร้องขอแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์ หากผู้มีชื่อในโฉนดที่ดินมิได้ร้องคัดค้านเข้ามาในคดีก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องได้กรรมสิทธิ์ที่ดิน จะเป็นคำร้องสอดเข้ามาในชั้นบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งได้หรือไม่

ยื่นคำร้องขอเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบแล้ว หากมายื่นคำร้องสอดอีกจะเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๒๓/๒๕๖๒

ก่อนไต่สวนคำร้องขอครอบครองปรปักษ์ที่ดินของผู้ร้องทั้งสอง ศาลชั้นต้นได้สั่งให้ผู้ร้องทั้งสองนำส่งสำเนาคำร้องแก่ผู้คัดค้านเพื่อให้มีโอกาสคัดค้านแล้วก็ตาม แต่เมื่อผู้คัดค้านมิได้ร้องคัดค้านเข้ามาในคดีก่อนที่ศาลชั้นต้นจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องทั้งสองได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครอง ก็ต้องถือว่าผู้คัดค้านเป็นบุคคลนอกคดีมีสิทธิพิสูจนในชั้นที่จะมีการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งว่าผู้คัดค้านมีสิทธิในที่ดินพิพาทดีกว่าผู้ร้องทั้งสอง คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ร้องทั้งสองได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทไม่ผูกพันผู้คัดค้านตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๕ (๒)

การร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ นั้น ก็เป็นเพียงการยื่นภายหลังศาลชั้นต้นมีคำสั่งแสดงกรรมสิทธิ์แล้ว ทั้งการขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบก็มิใช่เป็นการร้องขอเพื่อยังให้ได้รับการรับรอง คุ้มครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ตามนัยของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑) อันจะทำให้การยื่นคำร้องขอของผู้คัดค้านกลายเป็นการดำเนินกระบวนการซ้ำไม่ ผู้คัดค้านในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดซึ่งมีที่ดินพิพาทตั้งอยู่ย่อมเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล และถือเป็นผู้ที่ถูกโต้แย้งสิทธิ จึงชอบที่จะร้องขอเข้าเป็นคู่ความในชั้นบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๗ (๑)

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ